

Universiteit Leiden

Faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen

Onderwijs- en examenregeling

Bacheloropleidingen

geldig vanaf 1 september 2017

Deze onderwijs- en examenregeling is gebaseerd op de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en op de door de Universiteit Leiden vastgestelde universitaire richtlijnen, te weten

- de regeling Bindend Studieadvies;
- het kaderdocument Leidse Register Opleidingen;
- de universitaire jaarindeling;
- regeling inschrijving.

Overeenkomstig artikel 7.14 WHW beoordeelt het faculteitsbestuur de onderwijs- en examenregeling regelmatig en weegt daarbij, ten behoeve van de bewaking en zo nodig bijstelling van de studielast, het tijdsbeslag dat daaruit voor de studenten voortvloeit. De opleidingscommissie heeft op grond van artikel 9.18 WHW tot taak de wijze van uitvoeren van de onderwijs- en examenregeling jaarlijks te beoordelen.

Inhoud

Hoofdstuk 1	Algemene bepalingen.....	2
Hoofdstuk 2	Beschrijving van de opleiding	5
Hoofdstuk 3	Onderwijsprogramma	8
Hoofdstuk 4	Tentamens en examens	10
Hoofdstuk 5	Toegang en toelating tot de opleiding [2018-2019].....	15
Hoofdstuk 6	Studiebegeleiding en studieadvies.....	17
Hoofdstuk 7	Evaluatie van het onderwijs.....	18
Hoofdstuk 8	Slotbepalingen.....	19

Bijlage 1: Studieprogramma's van de Bacheloropleidingen

Bijlage 2: Studieprogramma's van de Minoren

Bijlage 3: Vooropleidingseisen

Bijlage 4: e-studiegids, <https://studiegids.leidenuniv.nl>

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Toepasselijkheid van de regeling

Deze regeling is van toepassing op het onderwijs en de examens van de bacheloropleidingen die worden verzorgd binnen de Faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen van de Universiteit Leiden:

- a. Wiskunde;
- b. Informatica;
- c. Sterrenkunde;
- d. Natuurkunde;
- e. Bio-Farmaceutische Wetenschappen (BFW); en
- f. Biologie;

hierna te noemen: de opleidingen.

Deze regeling is tevens van toepassing op het onderwijs van de minoren die worden verzorgd binnen de Faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen van de Universiteit Leiden:

- g. Science and Research Based Business;
- h. Biodiversity and Natural Environment;
- i. Molecular Biotechnology;
- j. Human Evolution;
- k. Quantative Biology;
- l. Sustainable Development;
- m. Modern Drug Discovery;
- n. Computational Approaches to Disease, Signaling and Drug Targets; en
- o. Data Science;

hierna te noemen: de minoren.

De opleidingen en minoren zijn ingesteld in de Faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen van de Universiteit Leiden, hierna te noemen: de faculteit, in bijlage 1 wordt vermeld waar de opleiding verzorgd wordt en door welke instituten.

Artikel 1.2 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. EC(TS): het European Credit (Transfer System);
- b. beoordelaar, eerste/tweede de examinerator die als eerste dan wel als tweede de scriptie/het eindwerkstuk/het afstudeerverslag leest en beoordeelt; De eerste beoordelaar treedt tevens op als begeleider;
- c. e-studiegids¹: de elektronische studiegids bevattende specifieke en bindende informatie over de opleidingen. De e-studiegids maakt als bijlage 4 deel uit van deze regeling;
- d. examen: omvat de tentamens, verbonden aan de tot de opleiding of de propedeutische fase van de opleiding behorende onderwijseenheden, met inbegrip van een door de examencommissie zelf te verrichten onderzoek als bedoeld in artikel 7.10, tweede lid, van de wet;
- e. examencommissie: de examencommissie van de opleiding, ingesteld en benoemd door het faculteitsbestuur krachtens artikel 7.12a van de wet;

---

1. De elektronische studiegids is te raadplegen via www.studiegids.leidenuniv.nl

- f. examinator: degene die door de examencommissie is aangewezen ten behoeve van het afnemen van tentamens, krachtens artikel 7.12c van de wet;
- g. getuigschrift: het door de examencommissie uit te reiken bewijsstuk (diploma) waaruit blijkt dat het examen van de desbetreffende opleiding met goed is gevolg is afgelegd (als bedoeld in artikel 7.11 van de wet). Op het getuigschrift staat vermeld welke opleiding het betreft; welke onderdelen het examen omvatte, welke graad is verleend, de accreditatiedatum van de opleiding, en indien van toepassing welke bevoegdheid aan het examen is verbonden;
- h. judicium nadere kwalificatie van de examencommissie over een afgelegd examen;
- i. Leids universitair register opleidingen²: het onder verantwoordelijkheid van het College van Bestuur gehouden register van de door de Universiteit Leiden verzorgde opleidingen als bedoeld in artikel 7 van het Bestuurs- en beheersreglement;
- j. niveau: het niveau van een onderwijseenheid volgens de abstracte structuur zoals omschreven in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen²;
- k. nominale studieduur de studielast zoals vastgelegd in het Centraal Register Opleidingen in studie jaren;
- l. onderwijseenheid: een onderwijseenheid van de opleiding als bedoeld in artikel 7.3 van de wet. De studielast van elke onderwijseenheid wordt uitgedrukt in gehele studiepunten. Aan elke onderwijseenheid is een tentamen verbonden;
- m opleiding: de opleiding waarop de OER betrekking heeft: een samenhangend geheel van onderwijseenheden, gericht op de verwezenlijking van welomschreven doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooid, dient te beschikken. Aan elke opleiding is een examen verbonden;
- n. praktische oefening: een praktische oefening als (onderdeel van een) tentamen of examen als bedoeld in artikel 7.13, tweede lid, onder d van de wet, in één van de volgende vormen:
- het maken van een scriptie/eindwerkstuk/afstudeerverslag;
  - het maken van een werkstuk, een proefontwerp of een programmeeropdracht;
  - het verrichten van een literatuurstudie;
  - het uitvoeren van een onderzoekopdracht;
  - het deelnemen aan veldwerk of een excursie;
  - het doorlopen van een stage;
  - het uitvoeren van proeven en experimenten;
  - het deelnemen aan een andere onderwijsleeractiviteit die gericht is op het verwerven van bepaalde vaardigheden;
- o. Pre-University College: een onderwijsprogramma van de Universiteit Leiden voor een selecte groep van leerlingen uit de twee hoogste klassen van het VWO;
- p. portfolio: een dossier van monitoring en beoordeling waarmee studenten (1)

---

2. Het kaderdocument Leids universitair register opleidingen is te raadplegen op <http://medewerkers.leidenuniv.nl/onderwijs/beleid-regelgeving/leids-register.html>.

aannemelijk maken te beschikken over een niveau van academische vorming dat voldoende is voor het verwerven van het diploma, (2) inzicht geven in het persoonlijk proces van academische vorming gedurende de opleiding, en (3) begeleiding en studieloopbaanadvisering mogelijk maken.

- q. propedeutische fase: het eerste jaar van de opleiding, met een studielast van 60 EC als bedoeld in artikel 7.8 van de wet. Aan deze fase is een examen verbonden, tenzij de faculteit in deze regeling anders heeft bepaald;
- r. student: degene die is ingeschreven aan de Universiteit Leiden voor het volgen van het onderwijs en/of het afleggen van de tentamens en de examens van de opleiding;
- s. studiepunt: de eenheid uitgedrukt in EC waarmee volgens de wet de studielast van een onderwijseenheid wordt uitgedrukt; volgens het ECTS is één studiepunt gelijk aan 28 uren studie;
- t. tentamen: een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student met betrekking tot een bepaalde onderwijseenheid, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek (overeenkomstig artikel 7.10 van de wet). Een tentamen kan uit meerdere (deel)toetsen of praktische oefeningen bestaan. Het onderzoek wordt uitgevoerd conform de door de examencommissie bepaalde werkwijze voor de kwaliteitsborging van toetsing;
- u. werkdag: maandag tot en met vrijdag, met uitzondering van de erkende feestdagen en de door het College van Bestuur aangewezen verplichte sluitingsdagen;
- v. de wet: de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW);

De overige begrippen hebben de betekenis die de wet daaraan toekent.

Artikel 1.3 Gedragscodes

1.3.1 De gedragscode Omgangsvormen³ is van toepassing; deze is bedoeld om een kader te scheppen voor een goed, veilig en stimulerend werk- en studieklimaat binnen de Universiteit Leiden, waarbij docenten en studenten op respectvolle wijze met elkaar omgaan en waarbij wederzijdse acceptatie en wederzijds vertrouwen belangrijke waarden zijn.

1.3.2 Tevens is de Regeling ICT en internetgebruik⁴ van toepassing. De regeling regelt het verantwoord gebruik van de ICT-voorzieningen en internet en de wijze waarop controle op het gebruik plaatsvindt. De regeling beschrijft ook welk gedrag niet wordt getolereerd en welke consequenties daar aan verbonden zijn.

---

3. De gedragscode Omgangsvormen is vastgesteld door het College van Bestuur op 19 oktober 2010 en is te raadplegen op <http://reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/gedragscode-omgangsvormen.html>.

4. De Regeling ICT en internetgebruik is vastgesteld door het College van Bestuur op 04 november 2014 en is te raadplegen op www.reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/regeling-ict-en-internetgebruik.html.

Hoofdstuk 2 Beschrijving van de opleiding

Artikel 2.1 Doel van de opleiding

Het doel van de bacheloropleidingen is

het bijbrengen van voldoende kennis, inzicht, en vaardigheden om de afgestudeerde in staat te stellen om onder supervisie, op academisch niveau, een bijdrage te leveren aan het herkennen, aandragen en oplossen van vraagstukken op een deelgebied van de (technische) natuurwetenschappen, en binnen de discipline en haar grensgebieden met succes een Master opleiding te kunnen volgen.

De opleiding voldoet wat opbouw, eindtermen en overige kwaliteitskenmerken betreft aan hetgeen is gesteld in het kaderdocument “Leids universitair register opleidingen”.

Artikel 2.2 Afstudeerrichtingen dubbele opleidingen

De opleiding Informatica kent de volgende afstudeerrichtingen:

- Informatica;
- Informatica & Economie; en
- Informatica & Biologie.

De opleidingen Wiskunde, Sterrenkunde, Natuurkunde en Informatica bieden studenten de mogelijkheid om gelijktijdig aan twee propedeuse programma's deel te nemen.

Aan excellente studenten van de opleidingen Wiskunde, Sterrenkunde, Natuurkunde en Informatica wordt de mogelijkheid geboden om gelijktijdig twee bacheloropleidingen te volgen. Dat betreft:

- een dubbele Bachelor Wiskunde en Sterrenkunde;
- een dubbele Bachelor Wiskunde en Natuurkunde;
- een dubbele Bachelor Sterrenkunde en Natuurkunde; en
- een dubbele Bachelor Informatica en Wiskunde.

Artikel 2.3 Eindkwalificaties

Afgestudeerden van de opleiding hebben de onderstaande eindkwalificaties bereikt, gerangschikt volgens de Dublin-descriptoren:

- kennis van en inzicht in de basisvakken, actuele concepten en werkwijzen van de gekozen discipline;
- in staat zijn om zich zelfstandig verder te verdiepen in relevante onderwerpen en om zich te bekwaliden in de noodzakelijke vaardigheden voor een vervolgstudie die een hoog niveau van autonomie veronderstelt.
- voldoende theoretische en praktische vaardigheden op het gebied van de gekozen discipline om onder (strikte) supervisie onderzoek te kunnen uitvoeren;
- het vermogen om kritisch te denken, te abstraheren, en een wetenschappelijke probleemstelling te analyseren;
- inzicht in de wijze waarop gangbare hypothesen via experimenten kunnen worden getoetst, en hoe verworven kennis kan leiden tot theorievorming;
- inzicht in de positie van verschillende deelgebieden binnen het geheel van de discipline en hun relatie tot aanpalende wetenschapsgebieden;
- de vaardigheid om met vakgenoten te communiceren over onderzoeksresultaten;
- voldoende kennis en begrip van de maatschappelijke rol van de natuurwetenschappen om vanuit opgedane kennis en inzicht te kunnen reflecteren op wetenschappelijke en maatschappelijke problemen.

Artikel 2.4 Inrichting van de opleiding

De bacheloropleidingen van de faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen worden voltijds verzorgd.

De bacheloropleidingen Wiskunde, Natuurkunde en Informatica worden bij uitzondering op individuele basis aangeboden als deeltijdprogramma; deze programma's worden overdag verzorgd.

De nominale studieduur van de deeltijdopleidingen wordt bepaald in een individueel studieplan.

Artikel 2.5 Studielast

De opleiding heeft een studielast van 180 studiepunten. De propedeutische fase heeft een studielast van 60 studiepunten en is een integraal onderdeel van de opleiding.

Artikel 2.6 Aanvang van de opleiding; uniforme jaarindeling

De opleiding vangt aan op 1 september. Het cursorisch onderwijs van de opleiding is ingericht volgens de universitaire semesterindeling⁵ en omvat 42 onderwijsweken.

Artikel 2.7 Minoren en Honoursonderwijs

2.7.1 Onder bevoegdheid van de hieronder genoemde examencommissie(s) worden de volgende minoren aangeboden:

- Examencommissie Bio-Farmaceutische Wetenschappen
  - Minor Modern Drug Discovery
  - Minor Computational approaches to Disease, Signaling and Drug Targets
- Examencommissie Biologie
  - Minor Biodiversity and Natural Environment
  - Minor Molecular Biotechnology
  - Minor Human Evolution
- Examencommissie Informatica
  - Minor Data Science
- Examencommissie Wiskunde
  - Minor Quantative Biology
- Examencommissie Industrial Ecology
  - Minor Sustainable Development
- Gemandateerde facultaire examencommissie
  - Minor Science and Research Based Business

2.7.2 De beschrijving van de onderwijseenheden behorend tot de desbetreffende minor zijn opgenomen in de e-studiegids en bijlage 2. In de e-studiegids en bijlage 2 is voorts vastgelegd welke examencommissie bevoegd is voor de toetsing van de afzonderlijke onderwijseenheden van de minor indien deze afwijkt van de Examencommissie zoals genoemd in 2.7.1.

2.7.3 De educatieve minoren behoren de verantwoordelijkheid van de examencommissie van het ICLON.

---

5. De uniforme semesterindeling, inclusief de toelichting hierop, is vastgesteld door het College van Bestuur op 14 oktober 2004 en gewijzigd op 12 januari 2010.

2.7.4 Bovenfacultaire onderwijsseenheden in het kader van het Honours-onderwijs behoren tot de verantwoordelijkheid van de examencommissie van de Honours Academy⁶.

Artikel 2.8 Examens van de opleiding

In de opleiding kunnen de volgende examens worden afgelegd:

- a. het propedeutisch examen;
- b. het bachelorexamen.

Indien de opleiding een propedeutisch examen kent, dient dit examen met goed gevolg te zijn afgelegd alvorens het bachelorexamen afgelegd kan worden.

Artikel 2.9 Voertaal

Met inachtneming van de Gedragscode voertaal⁷ is de voertaal binnen de opleidingen Nederlands en in voorkomende gevallen Engels. De student wordt geacht de gebruikte voertaal(talen) binnen de opleiding voldoende te beheersen, conform de eisen geformuleerd in Artikel 5.2.4. De faculteit publiceert in voorkomende gevallen voor Engelstalige opleidingen een Onderwijs- en Examenregeling in het Engels.

Artikel 2.10 Kwaliteit

2.10.1 De opleidingen zijn geaccrediteerd door de NVAO⁸ en voldoen aan de kwaliteitseisen die op nationaal en internationaal niveau aan opleidingen worden gesteld. Ook voldoen de opleidingen aan de kwaliteitsstandaarden voor het onderwijs die zijn vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

---

6. Het onderwijsreglement van de Honours Academy is te vinden op <http://media.leidenuniv.nl/legacy/onderwijsreglement-honours-academy-2015.pdf>

7. De Gedragscode voertaal is vastgesteld door het College van Bestuur op 28 mei 2013 en is te raadplegen op www.reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/gedragscode-voertaal.html.

8. Het Nederlands-Vlaamse Accreditatie Orgaan.

Hoofdstuk 3 Onderwijsprogramma

Artikel 3.1 Verplichte onderwijseenheden

3.1.1 Alle opleidingen omvatten verplichte onderwijseenheden, welke zijn vastgelegd in bijlage 1. Onderdeel van de verplichte onderwijseenheden vormen de vooraf vastgestelde onderwijseenheden waaruit de student verplicht een keuze moet maken.

3.1.2 In de e-studiegids wordt de feitelijke vormgeving nader omschreven, te weten de studielast, het niveau⁹, de inhoud en de onderwijsvorm van de onderwijseenheden van de onderwijsprogramma's.

Artikel 3.2 Keuzevrijheid

3.2.1 Naast de in artikel 3.1.1 genoemde onderwijseenheden kiest de student, waar het programma keuzeonderdelen vermeldt, onderwijseenheden uit de onderdelen die daartoe in bijlage 1 en/of 4 van deze Onderwijs en examenregeling vermeld staan. Het programma bevat een keuzeruimte van minimaal 24 EC. Aan het onderwijs voor deze onderwijseenheden kan slechts worden deelgenomen nadat het propedeutisch examen dan wel de propedeutische fase met goed gevolg is afgelegd.

3.2.2 De keuze van de onderwijseenheden behoeft de goedkeuring van de examencommissie. Bij de beoordeling van de keuze van de student baseert de examencommissie zich uitsluitend op de samenhang en het niveau van het gekozen pakket. Deze goedkeuring is niet vereist voor erkende minorprogramma's met een omvang van 30 studiepunten van de Universiteit Leiden en voor de door de betrokken instellingen erkende minoren van de TU Delft en de Erasmus Universiteit Rotterdam.

3.2.3 Naast de aan deze universiteit gedoeerde onderwijseenheden komen voor de invulling van de keuzeruimte – onder goedkeuring van de examencommissie – onderwijseenheden verzorgd door een andere Nederlandse of een buitenlandse universiteit dan wel van een andere rechtspersoon met geaccrediteerd initieel hoger onderwijs in aanmerking.

3.2.4 Onderwijseenheden waaraan de student deelneemt in het kader van het Honours College kunnen niet gebruikt worden voor de keuzeruimte.

3.2.5 Een student die is ingeschreven voor de opleiding kan zelf een programma samenstellen uit onderwijseenheden die door een instelling worden verzorgd waaraan een examen is verbonden. Hiervoor is toestemming nodig van de meest van toepassing zijnde examencommissie. Bij het verlenen van de toestemming geeft deze examencommissie tevens aan tot welke opleiding van de instelling dat programma wordt geacht te behoren¹⁰. Indien nodig wijst het College van Bestuur een examencommissie aan die met de beslissing is belast.

3.2.6 In afwijking van het gestelde in 3.2.2 kan een minor niet worden gekozen indien de inhoud van de minor geheel of gedeeltelijk overeenkomt met verplichte onderwijseenheden van de opleiding. Bij beperkte overlap zal de examencommissie een vervangende onderwijseenheid aanwijzen.

3.2.7 De examencommissie dient vooraf goedkeuring te verlenen indien een (deel van een) praktische oefening extern wordt uitgevoerd; de examencommissie zal dan eveneens bepalen welke examinator het contact met de externe begeleider onderhoudt.

---

9. Conform de 'abstracte structuur' als omschreven in het Kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

10. Overeenkomstig artikel 7.3d van de WHW ('vrij onderwijsprogramma in het wetenschappelijk onderwijs').

Artikel 3.3 Praktische oefeningen

3.3.1 Bij elk van de in bijlage 1 en/of e-studiegids vermelde onderwijseenheden is aangegeven welke praktische oefeningen zij omvatten, welke de aard en de omvang is van de werkzaamheden van de student, alsmede of deelneming aan die praktische oefeningen verplicht is met het oog op de toelating tot het afleggen van het desbetreffende tentamen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie vrijstelling van die verplichting te verlenen, al dan niet onder oplegging van vervangende eisen.

3.3.2 In bijlage 1 en de e-studiegids staan omvang en studielast van het eindwerkstuk/scriptie/afstudeerverslag beschreven; daarbij zijn de normen vermeld waaraan het eindwerkstuk/scriptie/afstudeerverslag moet voldoen.

Artikel 3.4 Deelname aan een onderwijseenheid

Deelname aan een onderwijseenheid vindt plaats in de volgorde van inschrijving. Voor de bij de opleiding ingeschreven studenten is plaatsing bij de onderwijseenheden die behoren tot het verplichte deel van de opleiding gegarandeerd. Aan bepaalde onderwijseenheden kan eerst worden deelgenomen nadat aan het tentamen van een voorafgaande onderwijseenheid met goed gevolg is deelgenomen. In bijlage 1, dan wel de e-studiegids of de regels en richtlijnen is gegeven voor welke onderwijseenheden deze voorwaarde geldt.

Artikel 3.5 Verspreiding studiematerialen

3.5.1 Het is studenten niet toegestaan audio- of video-opnames van colleges te maken zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de desbetreffende docent. Indien toestemming wordt verleend, is de student slechts gerechtigd de opname voor eigen gebruik te benutten; verspreiding of publicatie van de opname op welke wijze dan ook is niet toegestaan.

3.5.2 Het is studenten niet toegestaan op welke wijze dan ook studiematerialen te verspreiden of te publiceren. De student is slechts gerechtigd de materialen voor eigen gebruik te benutten.

3.5.3 De instelling kan een video-opname van een college of collegereeks maken en deze aan studenten van de instelling ter beschikking stellen ter ondersteuning van zelfstudie. De docent maakt aan het begin van een op te nemen college hiervan melding bij de aanwezige studenten. Het feit dat een video-opname wordt of is gemaakt, ontslaat studenten niet van een eventueel opgelegde aanwezigheidseis.

Hoofdstuk 4 Tentamens en examens

Artikel 4.1 Tentamengelegenheid

4.1.1 Tweemaal per studiejaar wordt de gelegenheid geboden tot het afleggen van het tentamen verbonden aan elk van de onderwijseenheden die in dat jaar worden aangeboden. Voor praktische oefeningen bepaalt de examencommissie de wijze van herkansing.

4.1.2 Indien een onderwijseenheid een praktische oefening omvat, dan staat deelname aan een tentamen als bedoeld in 4.1.1 uitsluitend open voor degene die met goed gevolg aan de praktische oefening heeft deelgenomen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie om anders te besluiten.

4.1.3 Indien het cijfer van een onderwijseenheid samengesteld wordt uit meerdere deoltoetsen kan afgeweken worden van het aantal kansen zoals bedoeld in 4.1.1, met dien verstande dat de student minimaal in staat wordt gesteld om in de herkansing het vak alsnog met een voldoende af te sluiten door een toets die representatief is voor het gevolgde vak. Indien hier sprake van is wordt dit vastgelegd in de e-studiegids.

4.1.4 In overeenstemming met artikel 7.13, tweede lid sub h van de wet zijn in de e-studiegids de tentamendata opgenomen.

4.1.5 Deelname aan een tweede tentamengelegenheid kan door regels van de examencommissie aan voorwaarden verbonden zijn. Deze regels zijn opgenomen in de Regels en Richtlijnen van de Examencommissies.

4.1.6 In bijzondere gevallen kan de examencommissie een student op diens verzoek in afwijking van artikel 4.1.1, een extra tentamengelegenheid toestaan.

Artikel 4.2 Verplichte volgorde

4.2.1 De verplichte volgorde van het afleggen van tentamens is vermeld in de e-Studiegids. Aan tentamens waarvoor een verplichte volgorde geldt, kan pas worden deelgenomen indien de tentamens van een of meerdere andere onderwijseenheden met goed gevolg zijn afgelegd.

4.2.2 Voor de onderwijseenheden en de tentamens waarmee deze worden afgesloten die in een bepaalde volgorde moeten worden doorlopen, kan de examencommissie in bijzondere gevallen op schriftelijk en gemotiveerd verzoek van de student een andere volgorde bepalen.

Artikel 4.3 Vorm van de tentamens

4.3.1 In de e-studiegids staat vermeld of het tentamen, dan wel de deoltoetsen, van een onderwijseenheid schriftelijk of mondeling dan wel op een andere wijze wordt afgelegd.

4.3.2 Aan studenten met een handicap of chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden de tentamens op een zoveel mogelijk aan hun individuele handicap aangepaste wijze af te leggen. Deze aanpassingen mogen niet van invloed zijn op de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een tentamen. De examencommissie wint zo nodig, als bedoeld in het Protocol studeren met een functiebeperking¹¹, deskundig advies in alvorens te beslissen.

4.3.3 In bijzondere gevallen kan op verzoek van de student de examencommissie, binnen de kaders van de Onderwijs- en Examenregeling, toestaan dat een tentamen op een andere wijze wordt afgelegd dan in de e-studiegids is vastgelegd.

---

11. Het Protocol studeren met een functiebeperking is door het College van Bestuur vastgesteld op 29 mei 2012 en te raadplegen op: <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/studeren-met-een-functiebeperking.html>

4.3.4 De tentaminering vindt plaats in de voor de betreffende opleiding in de Onderwijs- en Examenregeling vastgelegde voertalen¹². De examencommissie kan toestaan dat, op verzoek van de student, de tentaminering plaatsvindt in een andere taal.

Artikel 4.4 Mondelinge tentamens

4.4.1 Mondeling wordt niet meer dan één persoon tegelijk getentamineerd, tenzij de examencommissie anders heeft bepaald.

4.4.2 Het mondeling afnemen van een tentamen is openbaar, tenzij de examencommissie of de desbetreffende examiner in een bijzonder geval anders heeft bepaald, dan wel de student daartegen bezwaar heeft gemaakt.

Artikel 4.5 Regels en richtlijnen examencommissie

4.5.1 Conform artikel 7.12b, derde lid, van de wet stelt de examencommissie regels – de Regels en Richtlijnen van de Examencommissies – vast over de uitvoering van haar taken en bevoegdheden en over de maatregelen die zij in dat verband kan nemen.

4.5.2 De commissie draagt er zorg voor dat het recht van de student om beroep in te stellen tegen beslissingen van de examencommissie of de examinatoren is gewaarborgd.

Artikel 4.6 Oordeel

4.6.1 De examiner stelt terstond na het afnemen van een mondeling tentamen het oordeel vast. De student krijgt hierover een bericht uit het universitair studievoortgangssysteem.

4.6.2 Binnen vijftien werkdagen na de dag waarop het tentamen of de deelloets is afgenomen stelt de examiner het oordeel over een schriftelijk of op andere wijze afgenomen tentamen of deelloets vast en maakt de administratie van de opleiding de uitslag bekend door verwerking van de gegevens in het universitaire studievoortgangssysteem. De student krijgt hierover een bericht uit het universitair studievoortgangssysteem.

De examiner stelt het oordeel van een praktische oefening vast binnen vijftien werkdagen na de dag waarop aan het laatste onderdeel is deelgenomen, dan wel een verslag van werkzaamheden is ingeleverd bij de examiner.

De examiner stelt het oordeel van een schriftelijk of op andere wijze afgenomen tentamen of deelloets vast minimaal vijf werkdagen voordat een herkansing op dit tentamen plaatsvindt. Zo nodig zal de herkansing worden verzet om de student voldoende tijd te geven om voor te bereiden.

4.6.3 Wanneer niet aan de in 4.6.2 vermelde termijn van vijftien werkdagen kan worden voldaan, dan wordt de student hiervan op de hoogte gesteld via Blackboard en/of een persoonlijke mail op het e-mailadres van de student voordat deze termijn verlopen is. In dit bericht is opgenomen op welke (uiterste) datum het oordeel bekend gemaakt wordt.

4.6.4 De uitslag van het tentamen wordt uitgedrukt in een geheel of half getal, tussen 1,0 tot 10,0, beide grenzen inbegrepen. De uitslag wordt niet uitgedrukt in een getal tussen 5,0 en 6,0.

4.6.5 Het tentamen is met goed gevolg afgelegd als de uitslag 6,0 of hoger is.

4.6.6 Indien deelname aan een praktische oefening voorwaarde is voor toelating tot het afleggen van een tentamen, dan is dit vastgelegd in de e-studiegids.

---

12. De Gedragscode voertaal is vastgesteld door het College van Bestuur op 11 juli 2002 en is te raadplegen op www.reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/gedragscode-voertaal.html.

4.6.7 Op het schriftelijke of digitale bewijsstuk van de uitslag van een tentamen wordt de student gewezen op het inzagerecht bedoeld in Artikel 4.8 en op de beroepsprocedure.

4.6.8 De examencommissie kan regels opstellen waaruit blijkt onder welke voorwaarden zij gebruik zal maken van de haar in art. 7.12b, derde lid, van de wet gegeven bevoegdheid om te bepalen dat niet ieder tentamen met goed gevolg behoeft te worden afgelegd, en/of onder welke voorwaarden de resultaten van deeltentamens elkaar kunnen compenseren. Deze regels zijn opgenomen in de Regels en Richtlijnen van de Examencommissies.

Artikel 4.7 Geldigheidsduur tentamens

4.7.1 Het faculteitsbestuur kan de geldigheidsduur van met goed gevolg afgelegde tentamens beperken, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie die geldigheidsduur in een individueel geval te verlengen. De geldigheidsduur van een met goed gevolg afgelegd tentamen kan uitsluitend worden beperkt, indien de getentamineerde kennis of het getentamineerde inzicht aantoonbaar verouderd is, of indien de getentamineerde vaardigheden aantoonbaar verouderd zijn.

4.7.2 De examencommissie kan voor tentamens waarvoor de geldigheidsduur beperkt is conform de in de Regels en richtlijnen opgenomen criteria, op verzoek van de student, de geldigheidsduur voor een door haar te bepalen periode verlengen.

4.7.3 De in de op grond van 4.7.1 beperkte geldigheidsduur gaat in op 1 september van het studiejaar volgend op dat waarin het cijfer is behaald of de vrijstelling is verleend.

4.7.4 Het propedeutisch examen heeft een onbeperkte geldigheidsduur.

Artikel 4.8 Inzagerecht en nabespreking

4.8.1 Binnen dertig dagen direct na de bekendmaking van de uitslag van een schriftelijk tentamen heeft de student recht op inzage in zijn beoordeelde werk.

4.8.2 Binnen de in 4.8.1 genoemde termijn kan kennis worden genomen van de vragen en opdrachten van het desbetreffende tentamen, alsmede van de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden. Zonder toestemming van de docent mogen de vragen, opdrachten of antwoorden niet worden gekopieerd of gefotografeerd.

4.8.3 In de E-Studiegids wordt bekend gemaakt op welke wijze de nabespreking van het tentamen plaatsvindt.

4.8.4 De examencommissie heeft de bevoegdheid te bepalen of de nabespreking collectief dan wel individueel plaatsvindt.

4.8.5 De inzage en nabespreking geschieden op een door de examinator te bepalen plaats en tijdstip.

4.8.6 Indien de betrokkene aantoonbaar door overmacht verhinderd te zijn of te zijn geweest voor de inzage en de nabespreking dan wordt hem een andere gelegenheid geboden, zo mogelijk binnen de in 4.8.1 genoemde termijn.

Artikel 4.9 Vrijstelling van tentamens en/of praktische oefeningen

4.9.1 De examencommissie kan de student op diens verzoek, gehoord de desbetreffende examinator, vrijstelling verlenen van het afleggen van één of meer tentamens of van deelname aan praktische oefeningen, indien de student:

- een qua inhoud en niveau overeenkomstige onderwijseenheid van een universitaire of hogere beroepsopleiding heeft voltooid, dan wel
- aantoonbaar door werk- of beroepservaring over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken met betrekking tot de desbetreffende onderwijseenheid, dan wel

- met goed gevolg het Pre-University College heeft voltooid; de examencommissie bepaalt in dit geval voor welke onderwijseenheid of welke onderwijseenheden vrijstelling wordt verleend.

4.9.2 Indien het onderwijseenheden van de minor betreft neemt de verantwoordelijke examencommissie pas een beslissing over het al dan niet verlenen van een vrijstelling nadat de examencommissie van de opleiding die de minor verzorgt, is gehoord.

Artikel 4.10 Examen

4.10.1 De examencommissie reikt een getuigschrift uit wanneer blijkt dat het examen met goed gevolg is afgelegd.

4.10.2 De examencommissie kan zelf een tot het examen behorend onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de examinandus instellen en de uitkomsten daarvan beoordelen.

4.10.3 Het getuigschrift wordt niet uitgereikt dan nadat het College van Bestuur heeft verklaard dat aan de procedurele eisen (waaronder het voldoen aan de verplichting tot het betalen van collegegeld) voor de afgifte is voldaan. Per opleiding wordt één getuigschrift uitgereikt. Op het getuigschrift wordt vermeld dat de opleiding dan wel de afstudeerrichting is verzorgd door de Universiteit Leiden.

De getuigschriften voor de propedeuse worden tenminste eenmaal en de getuigschriften voor het Bachelorsdiploma ten minste tweemaal per studiejaar uitgereikt op door de examencommissie vastgestelde data.

4.10.4 Overeenkomstig de regeling¹³ als bedoeld in artikel 7.11, derde lid, van de wet kan degene die aanspraak heeft op uitreiking van een getuigschrift de examencommissie verzoeken daartoe nog niet over te gaan mits de inschrijvingsduur voor de desbetreffende opleiding van vier jaar niet wordt overschreden.

4.10.5 Dit verzoek moet worden ingediend binnen vijf werkdagen nadat de student op de hoogte is gebracht van de uitslag van het examen. Bij dit verzoek geeft de student aan wanneer hij het getuigschrift wil ontvangen.

4.10.6 De examencommissie kan het verzoek tevens inwilligen indien het niet inwilligen van het verzoek zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

4.10.7 Aan het getuigschrift wordt een in het Nederlands of in het Engels gesteld supplement toegevoegd dat voldoet aan het Europese overeengekomen standaardformat. Tezamen met het getuigschrift wordt een vertaling van het getuigschrift en een certificaat in het Latijn uitgereikt.

Artikel 4.11 Graadverlening

4.11.1 Aan degene die het examen met goed gevolg heeft afgelegd wordt de graad Bachelor verleend met de toevoeging 'of Science'.

4.11.2 De verleende graad wordt op het getuigschrift van het examen aangetekend.

Artikel 4.12 Judicia

4.12.1 Aan de uitslag van een examen is een judicium verbonden.

4.12.2 Uitgangspunt voor de bepaling van het judicium is het gewogen gemiddelde van de behaalde cijfers van alle tentamens die tot het examen behoren, met uitzondering van die tentamens waarvoor vrijstelling is toegekend of die waarvoor slechts een bewijs van deelname is geregistreerd.

---

13. Regeling uitstel afstuderen Universiteit Leiden:
<http://www.reglementen.leidenuniv.nl/onderwijs-onderzoek/regeling-uitstel-afstuderen-universiteit-leiden.html>

4.12.3 Het gewogen gemiddelde van alle cijfers wordt bepaald door van elke onderwijseenheid het aantal studiepunten (EC) te vermenigvuldigen met het voor dat onderdeel toegekende cijfer, de uitkomsten hiervan op te tellen en het resultaat daarvan te delen door het aantal behaalde studiepunten.

4.12.4 Onverminderd het bepaalde in 4.12.6 en 4.12.7 wordt op het getuigschrift en op het diploma-supplement het predicaat 'cum laude' vermeld indien voldaan is aan de volgende eisen.

Voor het propedeuse examen geldt:

- een student als gewogen gemiddelde 8,0 of hoger heeft behaald;
- niet meer dan 1 vak heeft een voldoende cijfer lager dan een 7,0;
- de student heeft maximaal 3 herkansingen gedaan; en
- het propedeuse examen is binnen een jaar behaald.

Voor het bachelor examen geldt:

- een student heeft als gewogen gemiddelde 8,0 of hoger behaald;
- niet meer dan 1 vak uit de propedeuse heeft een voldoende cijfer lager dan een 7,0;
- alle tweede- en derdejaars vakken dienen met tenminste een 7,0 te zijn afgerond;
- de student heeft maximaal 3 herkansingen gedaan;
- voor het afstudeerproject (praktisch werk, verslag en mondelinge presentatie) is minimaal een (gewogen gemiddelde van) 8,0 behaald; en
- het bachelor examen is binnen vier studiejaar behaald.

4.12.5 Onverminderd het bepaalde in 4.12.6 en 4.12.7 wordt op het getuigschrift en op het diploma-supplement het predicaat 'summa cum laude' vermeld indien voldaan is aan volgende eisen.

Voor het propedeuse-examen geldt:

- een student als gewogen gemiddelde 9,0 of hoger heeft behaald;
- niet meer dan 1 vak heeft een voldoende cijfer lager dan een 8,0;
- de student heeft maximaal 3 herkansingen gedaan; en
- het propedeuse examen is binnen een jaar behaald.

Voor het bachelorexamen geldt:

- een student heeft als gewogen gemiddelde 9,0 of hoger behaald;
- niet meer dan 1 vak uit de propedeuse heeft een voldoende cijfer lager dan een 8,0;
- alle tweede- en derdejaars vakken dienen met tenminste een 8,0 te zijn afgerond;
- de student heeft maximaal 3 herkansingen gedaan;
- voor het afstudeerproject (praktisch werk, verslag en mondelinge presentatie) is minimaal een (gewogen gemiddelde van) 9,0 behaald; en
- het bachelor examen is binnen drie studiejaar behaald.

4.12.6 De examencommissie kan in andere, bijzondere gevallen een predicaat verlenen, mits het gewogen gemiddelde niet meer dan 0,5 punt afwijkt van het in het vierde dan wel vijfde lid bepaalde. Daarbij valt te denken aan aspecten zoals de ontwikkeling die de student tijdens de opleiding heeft doorgemaakt, bepaalde uitzonderlijke prestaties die hij/zij geleverd heeft in het eindwerkstuk of scriptie of andere relevante bijzondere omstandigheden.

4.12.7 Ingeval de student een ordemaatregel is opgelegd wegens een onregelmatigheid, fraude of plagiaat, wordt geen predicaat verleend.

Hoofdstuk 5 Toegang en toelating tot de opleiding [2018-2019]

Paragraaf 5.1 Rechtstreekse toegang

Artikel 5.1 Rechtstreekse toegang

5.1.1 Rechtstreekse toegang tot de opleiding hebben degenen die voldoen aan de voorwaarden genoemd in de artikelen 7.24 en 7.25 van de wet.

5.1.2 De voorwaarden voor inschrijving voor de bacheloropleiding zijn vastgelegd in de regeling inschrijving¹⁴ van de Universiteit Leiden.

5.1.3 Het College van Bestuur kan de inschrijving in bepaalde in de wet omschreven gevallen weigeren door gebruik te maken van zijn bevoegdheid krachtens de tweede en derde volzin van artikel 7.28, eerste lid, van de wet.

Paragraaf 5.2 Toelating

Artikel 5.2.1 Toelating met hbo-propedeuse

De bezitter van een getuigschrift van een met goed gevolg afgelegd propedeutisch examen aan een hogeschool die niet in het bezit is van een diploma als bedoeld in artikel 7.24, eerste lid, van de WHW dan wel een op grond van het tweede lid bij ministeriële regeling als ten minste gelijkwaardig aangemerkt onderscheidenlijk naar het oordeel van het instellingsbestuur daaraan ten minste gelijkwaardig diploma moet aantonen dat hij beschikt over kennis, inzicht en vaardigheden om de bacheloropleiding met goed gevolg af te ronden. Dit kan worden aangetoond door het overleggen van VWO-certificaten voor de volgende vakken:

Bio-Farmaceutische Wetenschappen	Wiskunde A of B, Scheikunde en Biologie
Biologie	Wiskunde A of B, Scheikunde, Natuurkunde en Biologie
Informatica	Wiskunde B
Wiskunde	Wiskunde B
Natuurkunde	Wiskunde B en Natuurkunde
Sterrenkunde	Wiskunde B en Natuurkunde

Tevens dient het behaalde cijfergemiddelde voor het propedeutisch examen aan een instelling van Hoger Beroeps Onderwijs minimaal 7.0 te zijn.

Indien de kandidaat niet beschikt over de genoemde VWO-certificaten, dan beoordeelt de toelatingscommissie van de bacheloropleiding of de kandidaat op andere wijze aan de eisen heeft voldaan.

Artikel 5.2.2 Gelijkwaardige vooropleiding

Degene die niet in het bezit is van een VWO-diploma, behaald na 2007, maar niettemin krachtens de wet kan worden ingeschreven, kan een toets worden opgelegd in de vakken, genoemd in artikel 5.2.3.1 op het niveau van het VWO-eindexamen in het profiel dat directe toegang geeft.

---

14. De Regeling Inschrijving, college- en examengeld is te raadplegen op <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/onderwijs-onderzoek/regeling-inschrijving-collegeld-examengeld.html>.

Artikel 5.2.3 Nadere vooropleidingseisen en deficiënties

5.2.3.1 Krachtens de Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 3 april 2014, nr. 540459 inzake de toelating tot het hoger onderwijs¹⁵ zijn nadere vooropleidingseisen van toepassing, deze vooropleidingseisen zijn vastgelegd in bijlage 3. Deficiënties in de vooropleiding in de genoemde vakken worden weggenomen door het afleggen van desbetreffende toetsen op het niveau van het vereiste VWO-eindexamenprofiel.

5.2.3.2 De examencommissie bepaalt de wijze waarop de toetsen worden afgenomen.

5.2.3.3 Overeenkomstig de regeling aanwijzing opleidingen in het hoger onderwijs inzake toelating deficiënte studenten 2007¹⁶, artikel 2 en artikel 7.25, vierde lid, van de wet, kan een student met de hierna genoemde opleidingen beginnen zonder dat de deficiëntie is weggenomen.

5.2.3.4 Een student met het VWO NT profiel kan aan de bacheloropleiding Bio-Farmacaceutische Wetenschappen beginnen zonder dat de Biologie deficiëntie is weggenomen.

Artikel 5.2.4 Nederlandse taal

5.2.4.1 Bezitters van een buiten Nederland afgegeven diploma kunnen voldoen aan de eis inzake voldoende beheersing van de Nederlandse taal door het met goed gevolg afleggen van het examen niveau TUL halfgevorderd (= staatsexamen NT2-II), georganiseerd door de Universiteit Leiden.

Een diploma van de Internationale School dan wel vergelijkbare in Nederland verzorgde internationale opleidingen wordt beschouwd als een buiten Nederland afgegeven diploma.

5.2.4.2 De examencommissie kan in bijzondere gevallen vrijstelling verlenen van het onder 5.2.4.1 bedoelde examen.

Artikel 5.2.5 Colloquium Doctum

Het toelatingsonderzoek, bedoeld in artikel 7.29 van de wet, heeft betrekking op de vakken als vermeld in bijlage 3 van deze Onderwijs- en examenregeling.

---

15. De Regeling nr. 540459 is te raadplegen op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2014-11514.html>

16. De Regeling aanwijzing opleidingen in het hoger onderwijs inzake toelating deficiënte studenten 2007 is te raadplegen op <http://wetten.overheid.nl/BWBR0022404/>

Hoofdstuk 6 Studiebegeleiding en studieadvies

Artikel 6.1 Studievoortgangadministratie

6.1.1 De onderwijsadministratie van de faculteit registreert de individuele studieresultaten van de studenten.

6.1.2 De student kan op elk gewenst moment zijn studieresultaten inzien in het studievoortgangssysteem.

6.1.3 Met ingang van het tweede jaar van inschrijving vraagt de opleiding elke student jaarlijks een studieplan over te leggen waaruit blijkt welke tentamens hij voornemens is af te leggen en aan welke voor de opleiding relevante extracurriculaire activiteiten en door het College van Bestuur erkende nevenactiviteiten hij voornemens is deel te nemen.

Artikel 6.2 Introductie en begeleiding

De opleiding draagt zorg voor de introductie en de studiebegeleiding van de studenten die voor de opleiding zijn ingeschreven, mede ten behoeve van hun oriëntatie op mogelijke studiewegen in en buiten de opleiding en ten behoeve van de studievoortgang, zoals vastgelegd in de Regeling Bindend Studieadvies Universiteit Leiden¹⁷.

Artikel 6.3 Studieadvies

6.3.1 In zijn eerste jaar van inschrijving krijgt elke student advies over de voortzetting van zijn opleiding. De examencommissie is door het faculteitsbestuur gemandateerd tot het uitbrengen van het studieadvies. Voor informatie over de eisen, het aantal malen dat en de tijdstippen waarop dit gebeurt, alsmede voor de consequenties die daaraan worden of kunnen worden verbonden, wordt verwezen naar de Regeling Bindend Studieadvies Universiteit Leiden zoals die geldt in het betrokken studiejaar en naar 6.3.2.

6.3.2 De opleiding *Bio-Farmaceutische Wetenschappen* hanteert aanvullende eisen ten aanzien van het behalen van onderdelen voor het studieadvies, genoemd in 6.3.1, deze eisen staan benoemd in bijlage 1.

6.3.3 Een bindend negatief advies waaraan een afwijzing is verbonden geldt uitsluitend voor de opleiding en bijbehorende afstudeerrichtingen waarvoor de student ingeschreven staat. Het bindend studieadvies geldt tevens voor die bacheloropleiding waarmee de bacheloropleiding de propedeutische fase gemeen heeft.

6.3.4 Desgevraagd krijgt de student een mondelinge toelichting op het advies en informatie over de voortzetting van zijn studie binnen of buiten de faculteit en over eventuele andere opleidingsmogelijkheden.

Artikel 6.4 Begeleiding van het scriptie/eindwerkstuk/afstudeerverslag

6.4.1 De student maakt met de eerste beoordelaar een planning voor het afstudeerverslag. Deze planning is afgeleid van de studielast die voor deze onderwijseenheid in de e-studiegids is vastgelegd.

6.4.2 In de planning bedoeld in 6.4.1 is tevens de frequentie van de begeleiding en de wijze waarop de begeleiding wordt gegeven vastgelegd.

---

17. De Regeling bindend studieadvies is te raadplegen op <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/onderwijs-onderzoek/regeling-bindend-studieadvies.html>

Artikel 6.5   Topsport en andere culturele of maatschappelijke activiteiten.

6.5.1 Aan studenten die topsport bedrijven wordt de gelegenheid geboden hun studie zoveel als redelijkerwijs mogelijk is aan de eisen van hun sportieve bezigheden aan te passen. Om vast te stellen wie tot deze categorie behoren, hanteert de opleiding de richtlijnen van het College van Bestuur.

6.5.2 Aan studenten die een bijdrage leveren aan culturele of maatschappelijke activiteiten die naar het oordeel van het faculteitsbestuur vergelijkbaar zijn aan de inspanningen genoemd in 6.5.1, wordt de gelegenheid geboden hun studie, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, aan te passen aan de eisen van die activiteiten.

Artikel 6.6   Handicap of chronische ziekte

Aan studenten met een handicap of met een chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden hun studie, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, aan de beperkingen die de handicap of chronische ziekte met zich meebrengt aan te passen¹⁸. Deze aanpassingen worden zoveel mogelijk op de individuele functiebeperking van de student afgestemd, maar mogen de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een vak of het examenprogramma niet wijzigen.

Artikel 6.7   Buitenlands verblijf en stage

Voor studenten die ten gevolge van een door de examencommissie goedgekeurd buitenlands studieverblijf, onderzoeksproject of stage aantoonbare studievertraging zouden ondervinden, wordt een regeling getroffen om de vertraging zoveel mogelijk te beperken.

Artikel 6.8   Dubbele opleidingen

Aan studenten die een dubbele propedeuse volgen of deelnemen aan twee bachelorprogramma's die door de opleidingen als combinatie worden aangeboden, wordt – door de examencommissie – een individuele oplossing aangeboden in het geval dat verplichte vakken gelijktijdig worden verzorgd.

Hoofdstuk 7   Evaluatie van het onderwijs

Artikel 7.1   Evaluatie van het onderwijs

Het onderwijs in de opleiding wordt geëvalueerd door middel van cursus-evaluaties of (deel)programma-evaluaties.

---

18. Het protocol Studeren met een functiebeperking is te raadplegen op:
<http://media.leidenuniv.nl/legacy/protocol-studeren-met-een-functiebeperking-2012-versie-cvb-28-08-12.pdf>

Hoofdstuk 8 Slotbepalingen

Artikel 8.1 Wijziging

8.1.1 Wijzigingen van deze regeling worden door het faculteitsbestuur na voorafgaande instemming van de faculteitsraad bij afzonderlijk besluit vastgesteld.

8.1.2 Wijzigingen in deze regeling die van toepassing zijn voor een bepaald studiejaar moeten voor de aanvang van dat studiejaar zijn vastgesteld en op de daarvoor bepaalde wijze zijn gepubliceerd. Hiervan kan uitsluitend worden afgeweken als een snellere invoering van een wijziging strikt noodzakelijk is en als daarbij de belangen van de studenten redelijkerwijs niet worden geschaad.

8.1.3 Een wijziging kan niet ten nadele van studenten van invloed zijn op enige beslissing welke krachtens deze regeling door de examencommissie is genomen ten aanzien van een student.

Artikel 8.2 Bekendmaking

Het faculteitsbestuur dan wel opleidingsbestuur draagt zorg voor een bekendmaking van deze regeling en van de regels en richtlijnen die door de examencommissie zijn vastgesteld, alsmede van elke wijziging van deze stukken via de universitaire website.

Artikel 8.3 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2017.

Vastgesteld 18 juli 2017

Prof.dr. G.R. de Snoo
Decaan Faculteit W&N, Universiteit Leiden